

ସାହିତ୍ୟ ଓ ଉପନ୍ୟାସ

ସତ୍ୟଠାରୁ ଚେତନା ଦୂରରେ । ସେଥିରେ ଯା ଲେଖା

ଦେଖାଯାଉ ବେଳକ ଦୂରରେ । ସେଥିରେ ଯା ଲେଖି-
ଅଛି ବା ସାଧାରଣରେ ଘଟେନାହିଁ । ଏଥିରେ ଯାହା
ଅଛି ତା ଓଡ଼ିଆକୁ ଆମର ଭିତରେ ଘଟୁଛି । ଏ ସୂଚକ
ଉପସ୍ଥାପନା ନିମ୍ନ ନାମିକା ଭିତରେ ତମେ ମୁଁ, ସମ
ମଧ୍ୟ, ମୂଳାଙ୍ଗ କଳକ, ଏକମାନେ; ସେଥିରେ ବହୁ
ଆହୁରି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସାଂସ୍କୃତିକ ନାହିଁ । ସାଧାରଣ
ମନୁଷ୍ୟ ଶ୍ରୀକ ଦେହ, ମନୁଷ୍ୟର ସାଧାରଣ ଅନୁଭୂତି
ଗୁଡ଼ିକ ପଢ଼ାଇବାର ଦେଖା ।

ଏ ଧରଣର ଗଳ୍ପ ବହିକୁ ଇଂରେଜରେ ନଭେଲ୍ କହନ୍ତି । ଏହି ନଭେଲର ଖାଲିନାମା ମାତ୍ର ହୁଇରୀ ବ ସେଡ଼ଜର୍ ବର୍ଷ । ଅଷ୍ଟ୍ରାଲେଶୀୟାଙ୍କର ସେଣ୍ଟ ଅଡ଼ର୍ଭ୍ ଇଉଥସନ (Richardson) ନାମରେ ଜଣେ ଇଂରେଜି ଲେଖକ ଏ ଧରଣର ଗପ ବହି ପ୍ରଥମେ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି । ତାର ଆଦର ଏତେ ହେଲା ଯେ, ଟପି କାଲର ସବୁ ସାହିତ୍ୟିକ ମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରହିଲା, ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ନଭେଲ ଲେଖିବାକୁ । ସେ ଅବଧି ଇଂରେଜ ସାହିତ୍ୟର ପାଠକ ପାଠିକା ବେଶେ ଲୋକ-ସଂଖ୍ୟା ହିଜନାରେ ଜିତାନ୍ତୁ ଜମ୍ ଥିଲେ । ବହୁ ନଭେଲର ଆବିର୍ଭାବ ଦିନୁ ସାହିତ୍ୟରେ ସୁଗାନ୍ତର ଉପସ୍ଥିତି ହୋଇଛି ।

ସାହିତ୍ୟରେ ନବେକର ପ୍ରଥମ ଥିବା ଅବସ୍ଥା ।
ନୋବେଲ ପ୍ରାଇଜ ବୋଧହୁଏ ୧୯୮୮ ରୁ ଆରମ୍ଭ
ହୋଇଛି । ଅଜ୍ଞାନ ଯେତେଜଣ ସାହିତ୍ୟିକ
ନୋବେଲ ପ୍ରାଇଜ ପାଇଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ
ଅଧିକାଂଶ ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖି ପାଇଛନ୍ତି । ରବୀନ୍ଦ୍ର
ନିଜର ବର୍ତ୍ତମାନ ୩ ଜଣ ବୋଧହୁଏ, କେବଳ ଦ୍ଵିତୀୟ
ଲେଖି ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଛନ୍ତି । ଏଥିରୁ ବୁଝାଯିବ,
ସାହିତ୍ୟରେ ନବେକର କି ଅସମ୍ଭବ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଏଇ ଅଭିଭୂତମୟ କେତେଗଣ୍ଡି
ଉପନ୍ୟାସକୁ ନେଇ, ଏ ଦେଶର ‘ଉପନ୍ୟାସ ସାହିତ୍ୟ’
ପନ୍ଥାରେ କହିବାକୁ ବଳି ଧୃଷ୍ଟତା ନାହିଁ । ଭଦ୍ରେଶର
ସେ ହିମାଳୟ ନିକଟରେ ଏ ଉଇଡ଼୍‌ବାର ଛାନ କାହିଁ ?
ତେବେ ନିରାଶାର କାରଣ ନାହିଁ ! ପକାରମୋଦନରେ
ଦେଶରେ ଉପନ୍ୟାସର ଆଗ୍ରାବ ରହିବ ନାହିଁ । ତେବେ
ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ିବା ଓ ରଚିବାପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଦରକାର
କଥା ବହୁ ରହିଛି !

ଅମ ସାହୁଙ୍କଦ୍ୱାରା ବଳିଆର ପ୍ରସାର ପଡ଼ିଛି ବୋଲି
 ଜଣାଇ ଉଠୁଛି, ସେଥିରେ ଅନେକ ସତ୍ୟ ଅଛି ।
 ବଳିଆ ଉପନିଷାସ ଏଇ ଶୁଭକର ମୁକ୍ତିରେ । ଗୋ
 ପଡ଼ି ଅଂସର ବନେ ଘନ ବାବା ସାଧବଙ୍କ ବିଭୁ
 ଓଡ଼ିଶାରେ ଗୋ ବଳି ନାହିଁ । ଯାହା ବା ଅଛି, ସେ
 cultured people ବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର

[illegible]

ଯାହା ବଢ଼ି ପିଲାଳ, ତାହାହିଁ ପାଲ ସନ୍ତତ୍ତ୍ୱ । ଏଥିରେ, ରସ ସୃଷ୍ଟି କରବାର କ୍ଷମତା ତ ଅମର ଲେଖି ପାରନ୍ତି, ବା' ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ରସ-ବୋଧ ମଧ୍ୟ ଅମର ଯାଉଛି । ଏ ଦେଶର ସୁଲି ପିଲାମାନେ ସାଧାରଣତଃ ବଢ଼ିଲା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପଡ଼ନ୍ତି, ସେ ସବୁ ଦେଖି ଶ୍ରେଣୀୟ ? ଛୋଟିଏବେଳେ ବାଳକ ବଢ଼ିଲା କହି ପରି ସମସ୍ତ ନଷ୍ଟ କରିବା ଅପସ୍ୟ ଶେଷେ ଉଚ୍ଚ ଦରର ଲ'ବକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପଡ଼ିଲେ କ'ଣ କମ୍ ଲଭ ? ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାହସ୍ୟ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇବା ଉଚ୍ଚ ମନର ପରିଚୟ ଦେବ । କିନ୍ତୁ ବୃଦ୍ଧ ରହିବାକୁ ହେବ, ବଢ଼ିଲାରେ ଯେତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସେ ସବୁପ୍ରକାର ବିଦ୍ୟା ବା ରେଭୁକାନ୍ଦିକ ଲେଖା ନୁହେଁ । ସେ ସବୁ ଧର୍ମ ଶ୍ରେଣୀର ଲେଖା ସେତେ

ଅନୁଭବ ବର୍ଣ୍ଣ, ପ୍ରାନ୍ତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁରୋଚିତ୍ତ
 ଦେଶର ଛଦ ବର ଲେଖକଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ଯେତେ ଦେଶୀ
 ପଢ଼ାଯାଏ ତେତେ ଭଲ । **Hugo** କା **le's**
miserable ଓ **Roiland** ଓ **John Christo**
pher ଏ ଦେଶରେ କେତେକଣା ପଢ଼ିଛନ୍ତି ? ସେ ସବୁ
 ଡିଲେ ସହକରେ ବୁଝିପାରେ. ଛଦ ଦର୍ଶର
 ଉପଲ୍ୟାସ କାହାକୁ କହନ୍ତି । ସେ ତ ଏକ ଏକ
 ମହା କାବ୍ୟ । ଏ ସବୁର ଅନୁବାଦ ଯଦି ଓଡ଼ିଆରେ
 ହୁଅନ୍ତା ତେବେ ଏ ଦେଶରେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ରୁଚି ମାନିତ
 ହୋଇବୁ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଲଗନ୍ତା ଓ ପ୍ରକୃତ ଉପଲ୍ୟାସ
 ସୃଷ୍ଟିର କାଳ ଶକଟରେ ହୋଇ ଅସନ୍ତା । ତାଙ୍କୁ
 କେବଳ ଫଲ୍ ଶୁଣିବାର ଭୂଷା ମେଘନାଥର ମଧୁ
 ଅନୁବାଦ ଦରକାର । ଏତେ ବଡ଼ ଅରବଣା ପାଇଁ
 ଆମେ କ'ଣ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଥିବା ଗୋଟାଏ ସାହିତ୍ୟର
 ରୀତିହାସିକ ସବୁକୁ ଦେଖି ସାହିତ୍ୟରେ ଅନୁଭବ ପ୍ରସ୍ତୁତ
 ତ ରଖି ରଖି । ସେଥିରେ ଲଜା ନାହିଁ, ସେଥିରେ ଲଜ
 ଅଛି ।

99